

Weerloos of welkom?

'Ook gebouwen komen in de hemel', schreef architect en historicus Herbert de Roy van Zuidewijn naar aanleiding van het reinigen van de gevels van het Delftse stationsgebouw in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Hij hekelde zo de rigoureuze aanpak van dat schoonmaakproces. Door het gritstralen was het complete patina van het betreffende gebouw verdwenen en er restte nog slechts de bekende 'roze restauratiekleur'; gerestaureerde monumenten werden in die tijd geacht geheel 'schoon' te worden opgeleverd. Maar wat hem betreft was het gebouw toen al halfdood; het stond met één been in de hemel, want het flinterdunne buitenste laagje was daar inmiddels gearriveerd.

De titel van zijn toenmalige protest schoot me direct te binnen toen ik hoorde dat op de campus van de TU Eindhoven een van de belangrijkste gebouwen gesloopt dreigt te worden. Het betreft de grote en centraal gelegen W-hal uit 1959 van de hand van de architecten S. van Embden en J. Choisy, een naoorlogs wondertje van techniek en ruimtelijkheid. Het College van Bestuur heeft bij de gemeente een sloopvergunning aangevraagd om op die plek een nieuw gebouw naar ontwerp van architect Joost Ector te realiseren. Een groep bouwkundestudenten kwam in opstand tegen de voorgenomen sloop en organiseerde een openbaar debat. Het bestaande gebouw kende daar krachtige verdedigers, zoals Wouter Vanstiphout (die een waardevolle notitie over de betekenis van de W-hal schreef) en geslaagde voorbeelden van hergebruik elders passeerden de revue. Projectleider Herman Rikhof had de ondankbare taak om in het hol van de leeuw te betogen dat het onmogelijk was gebleken om de bestaande bebouwing bouwfysisch, technisch (en financieel) op te waarderen voor toekomstig gebruik als centrale campusvoorziening en bibliotheek.

Vervolgens bleek hoe het project door de opdrachtgever was aangepakt op een aanbestedingsoproep hadden

tientallen architectenbureaus zich aangemeld; uit die groep werd zeven architecten gevraagd een zogenaamde 'visiepresentatie' te geven. Vijf van die zeven brachten plannen met behoud van de bestaande W-hal, twee waaronder Ector Hoogstad Architecten stelden nieuwbouw voor, hetgeen door het College werd omarmd. Mede omdat de anderen "op nadere vragen over bouw-

fysische onderbouwing van de behoudgedachte geen adequaat antwoord konden bieden", zoals Rikhof het verwoordde. Het is ontluisterend dat het besluit tot sloop slechts gebaseerd bleek op zo'n flinterdunne visiepresentatie; je zou verwachten dat een zichzelf respecterende universiteit juist alle beschikbare en vernuftige kennis binnen de eigen faculteiten zou hebben ingezet om te zoeken naar een meer duurzame oplossing voor het gestelde probleem.

Maar gelukkig kan het College dit door hen geïnitieerde stervensproces niet zonder slag of stoot

afmaken. Inmiddels is bij de gemeente tevens een aanvraag ingediend om de W-hal de monumentenstatus te verlenen, net zoals bij het Leidschendamse Neherlaboratorium (van dezelfde architect) dat kortgeleden werd opgenomen in de ministeriële lijst met 100 wederopbouwmonumenten. Laten we hopen dat het bijzondere gebouw voorlopig nog niet in de hemel aankomt. Het is vanzelfsprekend mogelijk om (delen van) de W-hal op te nemen in het nieuwe plan, maar je moet er dan wel wat extra energie en denkkraft in willen steken. Ook het studentenprotest toont gelukkig aan dat alles van waarde niet altijd weerloos is. De bestaande W-hal is van grote waarde en behoort mijns inziens daarom juist welkom te zijn.

Leestip:

Aimée de Back (red.) - Gesloopt gered bedreigd, omgaan met naoorlogse bouwkunst (2004) - episode publishers, Rotterdam.

